

Utviklingsminister Åsmund Aukrust

Vendepunkt@mfa.no

Oslo, 28.05.2026

Ny bistandspolitikk – Stortingsmeldingen Prosjekt Vendepunkt 2027 – Abelias innspill

Abelia er foreningen for kunnskaps- og teknologibedrifter i NHO. Vi organiserer ca. 3000 virksomheter med ca. 66.000 årsverk. Abelia har medlemmer innen blant annet IKT, rådgivning, utdanning, forskning og ideell sektor.

Innledning

Abelia organiserer mange av de store nødhjelps- og bistandsorganisasjonene i Norge. Vi jobber for et bærekraftig, kunnskapsbasert og innovativt samfunn der ideelle og frivillige organisasjoner spiller en sentral rolle. Vårt mål er et velfungerende samspill mellom offentlig, privat og ideell og frivillig sektor, som gir organisasjonene rom til å fylle rollen sin som samfunnsinnovatører og hjørnesteiner i demokratiet. Med den geopolitiske uroen og presset på demokratiet som er oppstått de siste årene, blir organisasjonenes rolle stadig viktigere både i Norge og resten av verden. Da regjeringen lanserte prosjekt Vendepunkt ble det opplyst at regjeringen har fem utgangspunkter for arbeidet med ny bistandspolitikk. Abelia er enig i disse. Abelia har seks overordnede innspill til innretningen på den nye bistandspolitikken.

Fattigdomsbekjempelse må være målet for bistandspolitikken.

Fattigdomsreduksjon og redusert ulikhet må være det overordnede målet for bistandspolitikken. Det siste er spesielt viktig i en tid hvor mangfoldsarbeidet er under sterkt press internasjonalt.

For di jobbskaping og næringsutvikling er sentrale virkemidler, er privat sektor viktig for å nå utviklingspolitiske mål. Bistandspolitikken må i større grad inkludere tiltak som fører til økte investeringer i utviklingsland og til at norsk næringslivs kompetanse og aktivitet, og utviklingspolitiske mål, forsterker hverandre. Samtidig må man ta høyde for at fattigdom og humanitære behov i økende grad er konsentrert i sårbare og konfliktrammede stater, der rammebetingelsene for næringsutvikling og investeringer er særlig krevende.

Langsiktighet og bred forankring er nødvendig for å lykkes.

Det må etableres planer med lange horisonter for bistandspolitikken, på samme måte som det gjøres for f.eks. samferdselspolitikken. De frivillige organisasjonene har erfaring, kunnskap og nettverk, og må stå sentralt i norsk bistandspolitikk. En stabil og forutsigbar bistandspolitikk gir bedre planlegging, styrker norsk og global

fagkompetanse, forankrer Norges rolle i utviklingspolitikk globalt og bidrar til sterkere offentlige institusjoner i samarbeidsland.

Bistandspolitikken må også handle om alle typer infrastruktur.

Bistandspolitikken må dreie seg om hvordan vi skal sikre både den fysiske og ikke-fysiske infrastrukturen som er nødvendig for etablering av næringsliv og arbeidsplasser. Fysisk infrastruktur er en forutsetning for at næringsliv kan produsere og nå markeder. Like viktig er den ikke-fysiske infrastrukturen: tilgang til kapital, stabile rammevilkår, fungerende markeder og ikke minst: Digital infrastruktur.

Robust digital infrastruktur forutsetter robust energiinfrastruktur. Norge har næringslivet, erfaringen og kompetansen til å bidra positivt til begge, i land der dette mangler.

Målrettede virkemidler.

Utviklingspolitikken må dreie seg om flere ulike målrettede virkemidler for å sikre institusjonsbygging og demokrati, og som stimulerer innovasjonskapasiteten, investeringer, næringsutvikling og jobbskaping. Som eksempler nevnes garantiordninger og andre former for risikoavlastning, handelsavtaler og «match making», som kobler norske aktører på markeder der de har reell merverdi. Katalytisk bistand i form av tidligfase-støtte og partnerskapsplattformer der næringsliv, sivilsamfunn og forskningsmiljøer møtes, kan bidra til å endre investorers risikoforståelse og legge grunnlag for investeringsbeslutninger av høyere kvalitet. Samtidig bør virkemidler tilpasses for å sikre at de er relevante og gjennomførbare også i sårbare og konfliktrammede stater.

Et organisert arbeidsliv må inngå som integrert del av bistandspolitikken.

Et regulert næringsliv, sterke institusjoner og et sivilsamfunn som fremmer arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter er en forutsetning for varig og inkluderende økonomisk vekst.

Innovasjon må stå sentralt i den nye bistandspolitikken

Norge er et høyt digitalisert land som følge av en langvarig prosess. Mange utviklingsland har kunnet hoppe over teknologiepokene vi har gjennomlevd – såkalt «leapfrogging». Vi bør være ydmyke for teknologiutviklingen i andre land og bidra der vi har komplementær kompetanse og kapabiliteter. Samtidig må vi åpne for reelt samarbeid basert på at også vi lærer av partnerne våre. Næringsutvikling får først reelt fotfeste når lokale leverandører får et reelt marked.

En betydelig andel av de norske bistandsmidlene kanaliseres gjennom multilaterale organisasjoner og veletablerte store organisasjoner med profesjonaliserte innkjøp. Det

bør stilles forventninger til at det legges til rette for innovasjon i anskaffelsene for å sikre at morgendagens problemer faktisk møtes med morgensdagens løsninger, ikke gårsdagens. Dette innebærer at vi må ha åpnere kravspesifikasjoner, åpnere markedsprosesser og markedsdialoger, slik at problemer finner den beste mulige løsningen eller teknologien. Målet bør alltid være å skalere det som fungerer – bare da får man gevinstrealisering og resultater fra innsatsen. For å få det til, må skalering bygges inn fra begynnelsen. Norske selskaper er kanskje oftere rigget for funksjonalitet enn frugalitet. Her er det sentralt å se virkemidler i sammenheng: Hvordan generelle virkemidler i næringspolitikken rigges, hvordan «Team Norway» - den norske tilstedeværelsen i utlandet - rigges og hvordan en eventuell Eksportreform 2.0 greier å skape synergieffekter til prosjekt Vendepunkts mål og satsninger. Teknologiutvikling basert på kunnskapen til aktørene som «kan» problemområdene både ute og hjemme, i offentlig sektor, næringslivet og sivilsamfunnsorganisasjonene, blir stadig mer avgjørende. Vi håper Vendepunkt vil bidra til å bygge bro mellom utfordringene der ute og problemløserne her hjemme for å få mest mulig effekt ut av hvert samarbeid.

Vennlig hilsen

Kjartan Almenning
Næringspolitisk direktør

Birgitte Brække
leder sivilsamfunn